

Les 11. Hou van je naaste – zesde, achtste en negende gebod

Introductie

Doel van deze les:

- Jongeren krijgen inzicht in het 6^e, 8^e en 9^e gebod: over moorden, stelen en liegen.
- Ze krijgen daarbij ook handreikingen om goede voornemens in de praktijk te brengen.

Lijn van de les:

God gebiedt ons om van anderen te houden. Je mag niet moorden. Maar ook niemand kapot maken of haten. Je mag niet stelen, maar je moet juist delen met anderen. Je mag niet liegen over een ander, maar kunt van iemand houden door opbouwende woorden te spreken.

Lesonderdelen

Tip

Dit is een lange les! Je kunt ervoor kiezen om de groep in drieën te splitsen, zodat elk groepje zich in één van de geboden verdiept. Zorg daarna wel voor een terugkoppeling waarin elk groepje antwoord geeft op de volgende vragen:

- Wat hebben jullie geleerd?
- Welke tip willen jullie aan de anderen geven?
- Waarom heeft dit gebod met liefde te maken?

Drie geboden, p.76

Doel: Jongeren krijgen een introductie op de drie geboden.

Opdracht, p.76

- De eerste cartoon hoort bij het zesde gebod, Ex. 20: 13
- De tweede cartoon hoort bij het achtste gebod, Ex. 20: 15.
- De derde cartoon hoort bij het negende gebod, Ex. 20: 16.

Extra bijbelstudie, p.76

	Saulus <i>Handelingen 7:54-8:1, Exodus 20:13-17, Galaten 1:13, 22-24</i>	Zacheüs <i>Lucas 19:1-10, Exodus 20:13-17</i>	Petrus <i>Matteüs 26:69-75, Exodus 20:13-17</i>
Welke zonde heeft hij gedaan?	Hij keurde de moord op Stefanus goed.	Hij perste de mensen hun geld af.	Hij loog toen hem gevraagd werd of hij Jezus kende.
Welk gebod overtreedt hij? ...	Pleeg geen moord	Steel niet	Lieg niet
Krijgt hij spijt en hoe merk je dat?	Ja, hij geeft toe dat hij fout was. Hij verkondigt nu het geloof dat hij vroeger vervolgde.	Ja, hij geeft zijn fouten toe en wil het weer goed maken met de mensen die hij benadeeld heeft.	Hij huilde bitter.

Gesprek, p.77

Laat de jongeren alvast kritische vragen aan elkaar stellen met de voorkennis die zij over deze geboden hebben. In de loop van de les zullen ze er waarschijnlijk achter komen dat alle drie de geboden moeilijk zijn.

Het zesde gebod: pleeg geen moord, p.77

Doel: Jongeren worden zich ervan bewust dat het 6^e gebod veel moeilijker is dan het in eerste instantie lijkt.

Benodigheden: aantal kranten waarin een melding wordt gemaakt van een moord/aanslag

Gesprek, p.77

Vaak ligt de reden voor een moord in problemen in de familiesfeer, op het criminele vlak of bij ruzies.

Tip

Informatie over moorden in Nederland is te vinden op:

<http://mens-en-samenleving.infonu.nl/diversen/78340-moorden-in-nederland-feiten-en-cijfers.html> en <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/publicaties/artikelen/archief/2006/2006-2008-wm.htm>

Opdracht, p.77

Deze opdracht helpt om het gebod dichtbij te laten komen en de uitspraken van Jezus concreet te maken.

Bijbelstudie, p.78

Leg in eigen woorden uit wat er met deze tekst bedoeld wordt. 'Eigenwaan' kun je vertalen met *hoogmoed of trots*. Je vindt jezelf het belangrijkste. Een ander belangrijker vinden dan jezelf vraagt om liefde.

Help jongeren om een voornemen op te schrijven. Bijvoorbeeld: ik wil deze week mijn broertje / klasgenoot / ouders etc. niet uitschelden.

Opdracht, p.78

Je kunt hierbij denken aan voorbeelden als:

- *Wel*: iemand helpen met huiswerk – belangstelling hebben voor een minder populaire klasgenoot – een verrassing maken /geven - sorry zeggen
- *Niet*: schelden – lelijke dingen over iemand denken – geen sarcastische reacties geven – bedreigen.

Opdracht***, p.78

Bespreek deze opdracht met jongeren die graag dieper op het onderwerp willen ingaan.

Opdracht*, p.79

Laat de andere catechisanten krantenartikelen zoeken over een moord die gepleegd is. Laat hen bedenken hoe mensen zo ver kunnen komen.

Het achtste gebod: Steel niet!, p. 79

Doel: Jongeren leren op welke situaties in hun leven het achtste gebod betrekking heeft.

Opdracht, p.79

Ga met de jongeren de situaties langs. Er zullen vast discussies loskomen over wanneer iemand wel of niet steelt. Als catecheet kun je wat richtlijnen geven, maar je hoeft geen 'eenduidig' antwoord te geven.

Redenen waarom mensen stelen kunnen zijn:

- Omdat ze geld nodig hebben voor hun verslaving (drugs, gokken, drank).
- Door een andere verkeerde manier van leven zoveel schulden hebben gemaakt dat je nog maar één manier weet om aan geld te komen: stelen.
- Mensen kunnen ook dakloos of illegaal zijn en geen enkele uitkering hebben.

Multimediatip

[*Piracy is a crime*](#)

Download of stream je weleens illegaal films? Is dat hetzelfde als stelen?

Gesprek, p.79

Vaak is stelen bedoeld om jezelf te verrijken, zonder dat rekening wordt gehouden met het verlies dat een ander daardoor lijdt.

Bijbelstudie, p.79

Niet stelen, maar delen is het motto van Paulus. Daarin zie je wat de kern van de geboden is: liefde tot God en de naaste. Probeer dit praktisch te maken en help de jongeren om een realistisch voornemen op te schrijven.

Opdracht***, p.80

Houd een debat met de jongeren.

1. Een jongere gaat naar voren en geeft zijn mening over de stelling: ‘Een christen kan geen miljonair zijn.’
2. Zodra iemand hierop wil reageren neemt hij de plaats van de vorige spreker in.
3. Laat dit een tijdje doorgaan en houd daarna een stemming. Hoeveel mensen zijn het eens met de stelling eens en hoeveel zijn het oneens?

Opdracht*, p.80

Laat tieners die discussiëren moeilijk vinden deze opdracht maken (als het mogelijk is in een andere ruimte).

Het negende gebod: lieg niet, p.80

Doel: Jongeren worden zich meer bewust van verschillende manieren waarop je liegt. Ze weten ook situaties te noemen waarbij er uitzonderingen op dit gebod zijn.

Multimediatip

SBS6 Liegen voor een wildvreemde?

Wat zou jij doen in deze situatie?

Gesprek, p.80

Hier zijn tieners vaak goed in 😊

Opdracht, p.80

De chat-opdracht zoomt in op roddelen. Roddelen is altijd een halve waarheid omdat degene waarover geroddeld wordt zich niet kan verdedigen. Laat tweetallen zelf een onderwerp/persoon verzinnen waarover zij willen roddelen.

Opdracht*, p.81

Een leuke afwisseling in de les. Je kunt vaak aan de houding van iemand zien wanneer er geroddeld wordt. Of wanneer iemand positief over een ander praat.

Bijbelstudie, p.81

Tip: Zeg opbouwende dingen en geef complimenten!

Opdracht, p.81

Maak het opnieuw zo concreet mogelijk. Vertel erbij dat je volgende week gaat vragen hoe het is gegaan met de voornemens die in deze les zijn opgeschreven.

Bijbelstudie, p.81

- Laat de jongeren zelf hun mening geven over het liegen van Rachab.
- De vroedvrouwen vinden het gebod van God belangrijker dan het gebod van Farao.
- Situaties in deze tijd:
Natuurlijk kun je de onderduikers in de oorlog noemen. Toch zal dit niet echt leven voor de meeste jongeren. Een eigentijdser (luchtiger) voorbeeld kan zijn: Je wilt iemand verrassen met een feestje. Je bedenkt een ‘smoesje’ waarom hij op een bepaalde tijd ergens moet zijn.
- Geef dit als eindconclusie mee naar huis: in alledrie de geboden gaat het om liefde voor de naaste. Dat is de kern.